

Agencija za ispitivanje javnog mnjenja
"Damar" - Podgorica

Ministarstvo pravde
Uprava za antikorupcijsku inicijativu

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

„Upoznatost sa radom Uprave za antikorupcijsku inicijativu i stavovi javnosti o pitanju korupcije“

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja bio je utvrditi percepciju, informisanost, stavove i iskustva o korupciji u Crnoj Gori.

Specifični ciljevi ovoga ispitivanja javnog mnjenja uključivali su:

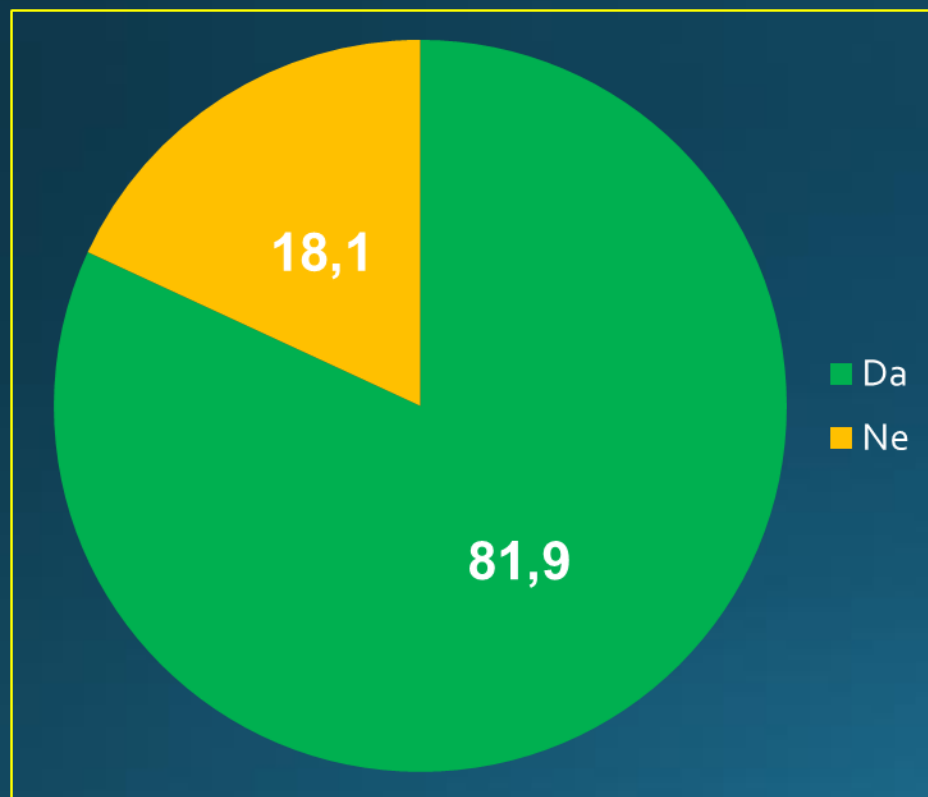
1. Utvrđivanje upoznatosti sa UAI i njenim aktivnostima, kampanjom „Ni centa za mito“, kao i utvrđivanje informisanosti o početku rada Agencije za sprječavanje korupcije,
2. Percepciju rada UAI u borbi protiv korupcije,
3. Utvrđivanje izvora informisanosti o aktivnostima UAI i načinima prijave korupcije,
4. Percepciju raširenosti korupcije po oblastima odnosno institucijama,
5. Utvrđivanje ličnog iskustva sa korupcijom,
6. Utvrđivanje razlika u percepciji, stavovima i iskustvima o korupciji s obzirom na socio-demografske karakteristike ispitanika (pol, starost, obrazovanje, zanimanje).

UZORAK

- Veličina uzorka je bila 1000 ispitanika u devet crnogorskih opština: Podgorica, Nikšić, Cetinje, Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Ulcinj, Bar i Herceg Novi.
- Ciljna populacija - građani stari 18 i više godina.
- Uzorački okvir - podaci iz popisa stanovništva sprovedenog 2011. godine.
- Tip uzorka je slučajni, troetačni, stratifikovani uzorak.
- Standardna statistička greška mjerenja iznosi +/- 3,1% za pojave sa incidencom od 50% sa intervalom povjerenja od 95%.
- Anketiranje je sprovedeno u periodu od 01.12. do 07.12. 2015. godine.

I. UPOZNATOST JAVNOSTI SA RADOM UPRAVE ZA ANTIKORUPCIJSKU INICIJATIVU

Da li ste čuli za Upravu za antikorupcijsku inicijativu?

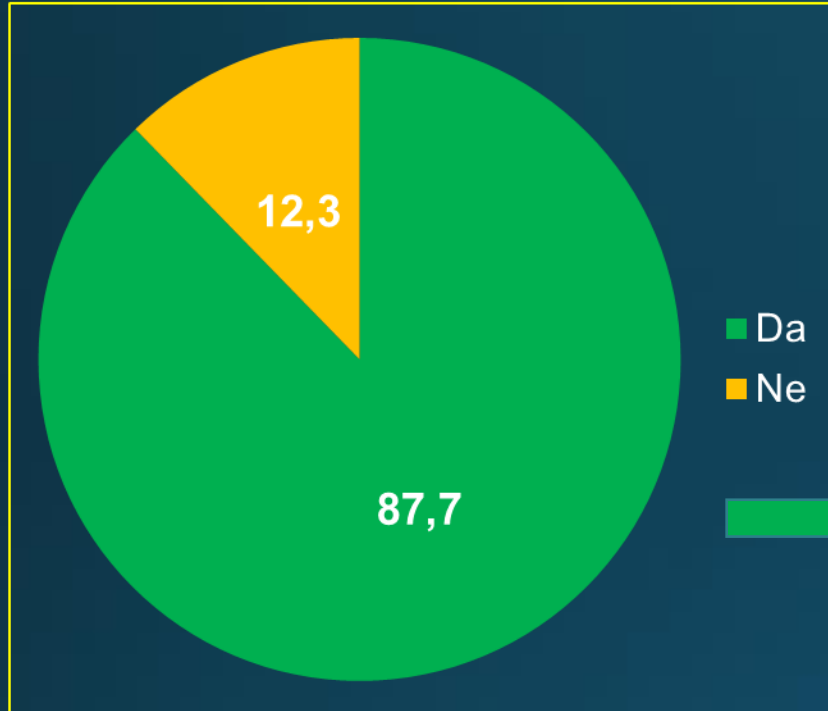

Za UAI, prema rezultatima ovogodišnjeg istraživanja, čulo je 81,9% anketiranih, dok je 18,1% ispitanika odgovorilo suprotno.

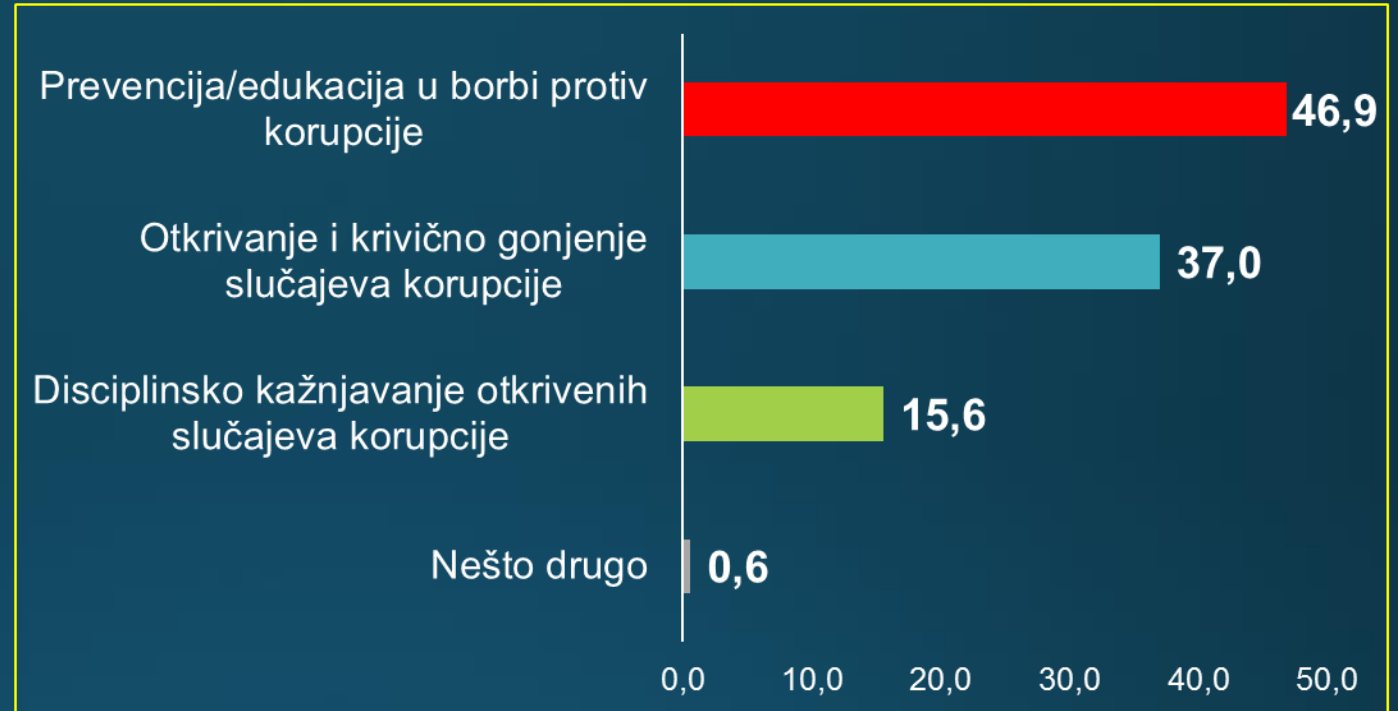
Ko su ispitanici koji nijesu čuli za UAI?
To su, iznad prosjeka:

- Ispitanici ženskog pola;
- Ispitanici stariji od 64 godine;
- Ispitanici koji imaju osnovni i srednji stepen obrazovanja;
- Anketirani koji su penzioneri, kao i nezaposleni.

Da li znate čime se bavi UAI?

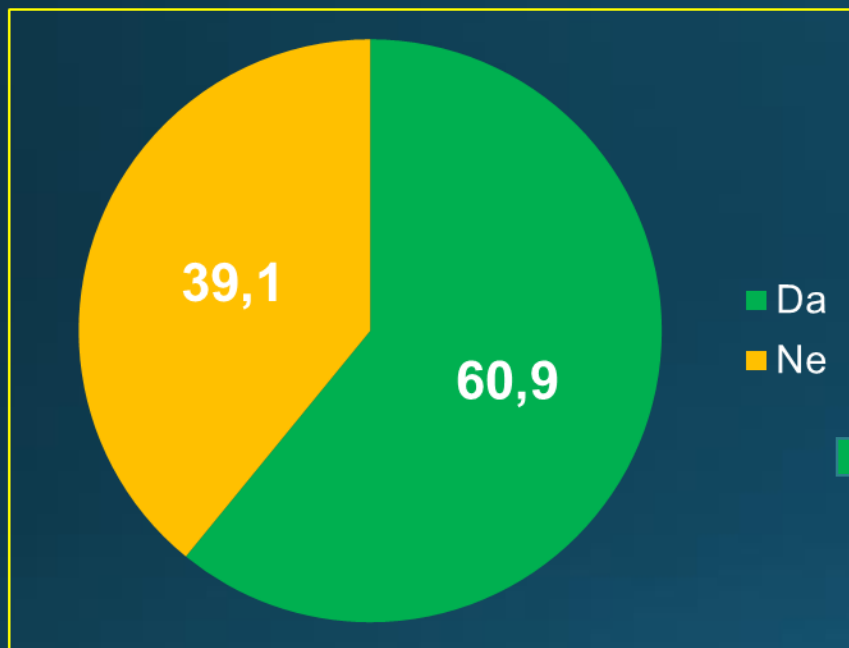
Molimo Vas navedite aktivnosti UAI:

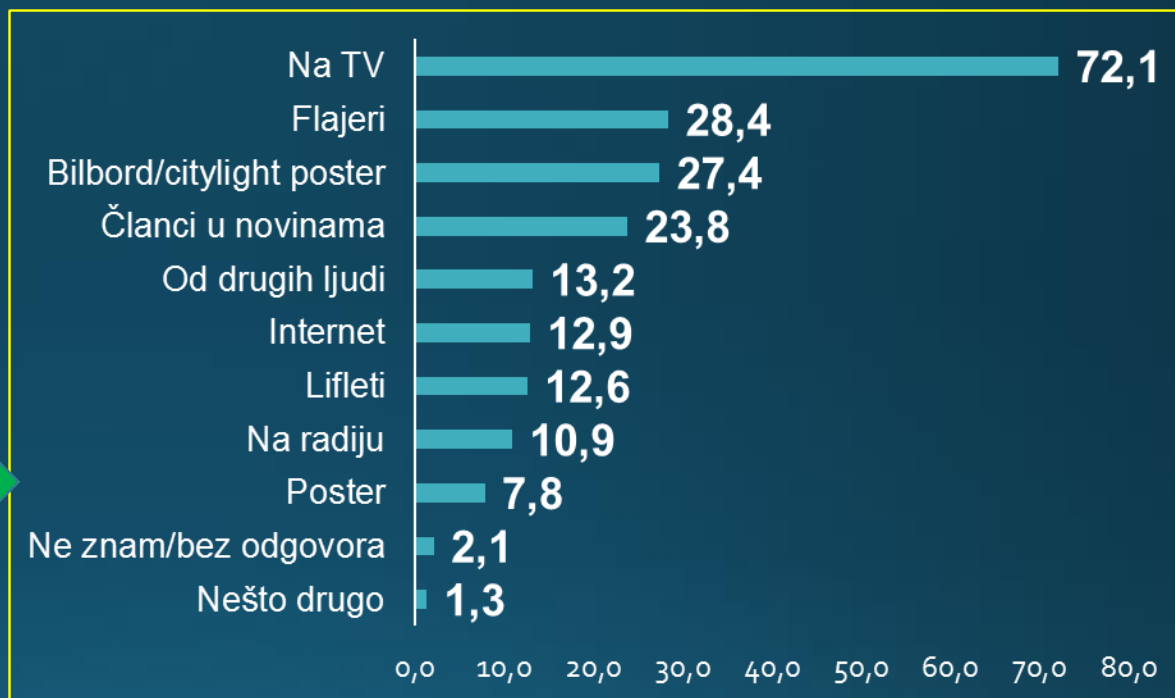
Od onih koji su čuli za UAI, njih 87,7% je odgovorilo da zna čime se ovaj organ bavi, dok je 12,3% odgovorilo negativno. Od onih koji su odgovorili da znaju čime su UAI bavi, najveći broj ispitanika (46,9%) je kao aktivnost Uprave navelo „Prevenција/edukacija u borbi protiv korupcije“, a zatim „Otklanjanje i krivično gonjenje slučajeva korupcije“ (37%). Svaki šesti ispitanik je odgovorio da je aktivnost UAI „Disciplinsko kažnjavanje otkrivenih slučajeva korupcije“.

INFORMISANOST O KAMPANJI „NI CENTA ZA MITO“

Da li ste čuli za kampanju Uprave za anktikorupcijsku inicijativu pod nazivom „Ni centa za mito“?

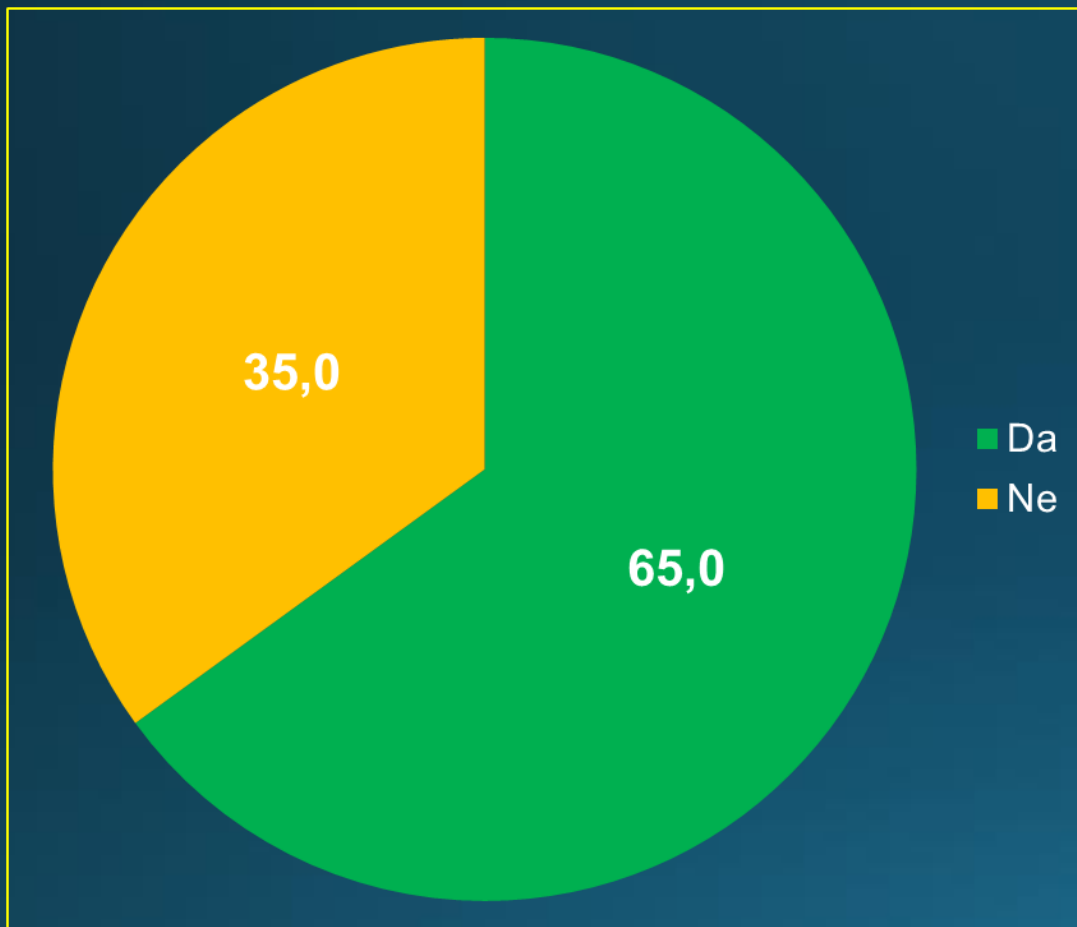

Gdje ste čuli za kampanju „Ni centa za mito“?

Najveći procenat anketiranih građana (60,9%) je upoznat sa kampanjom UAI „Ni centa za mito“. Građani koji su čuli za pomenutu kampanju, kao izvor informisanosti, u najvećem procentu navode TV (72,1%), zatim flajere (28,4%) i bilborde (27,4%), kao i članke u novinama (23,8%).

Da li ovakve kampanje ohrabruju građane u suprotstavljanju korupciji?

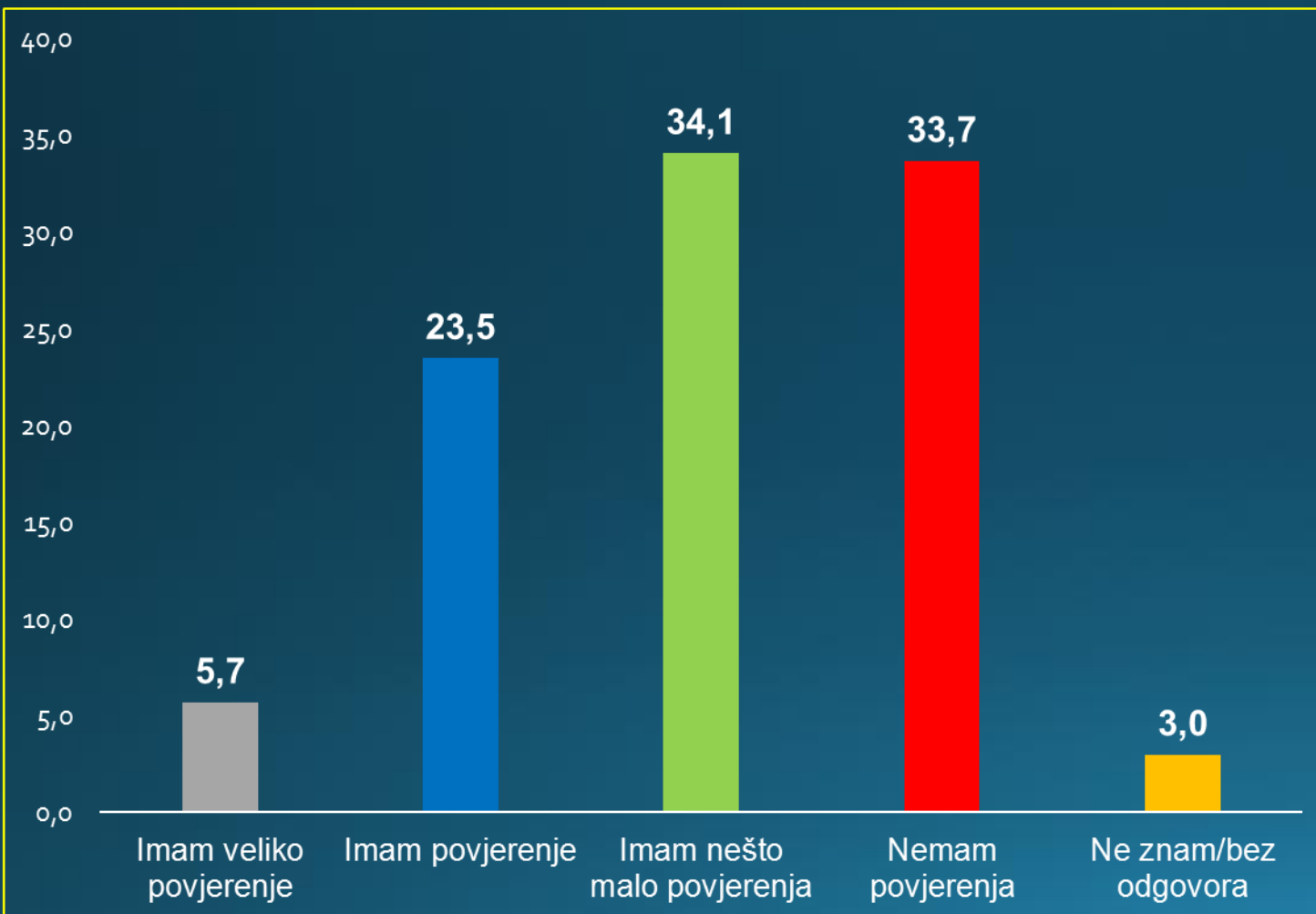
Da kampanje kao što je „Ni centa za mito“ ohrabruju građane u suprotstavljanju korupciji smatra blizu 2/3 ispitanika, dok nešto više od 1/3 misli suprotno.

Struktura ispitanika, koji smatraju da su kampanje poput ove korisne, je sljedeća:

- Ispitanici muškog pola;
- Anketirani stariji od 55 godina;
- Građani sa završenim fakultetom i postdiplomskim studijama;
- Zaposleni u državnim organima, kao i penzioneri.

POVJERENJE U RAD UPRAVE ZA ANTIKORUPCIJSKU INICIJATIVU

U kojoj mjeri Vi lično imate povjerenje u rad Uprave za antikorupcijsku inicijativu u borbi protiv korupcije?

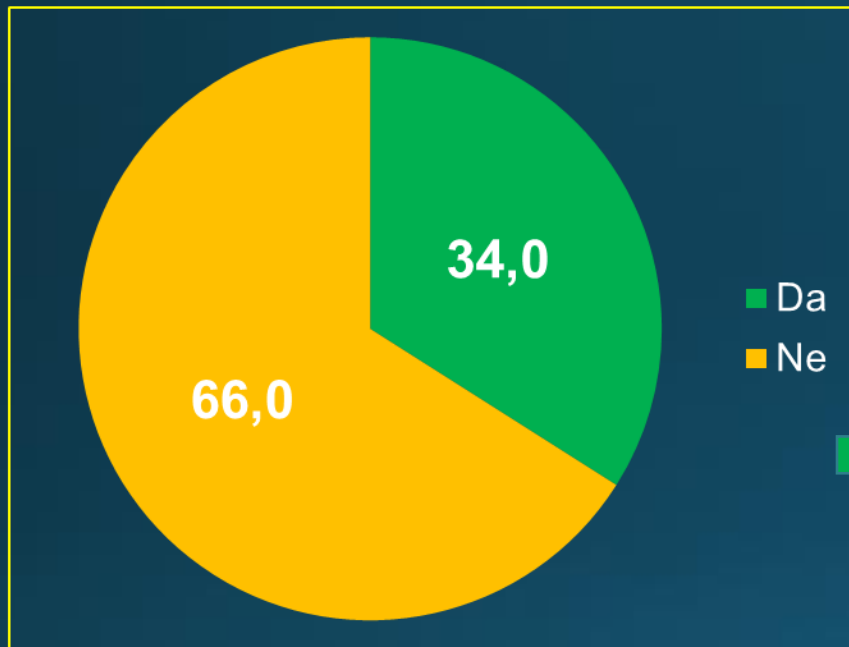

Povjerenje u rad UAI u borbi protiv korupcije (suma odgovora: Imam veliko povjerenje, Imam povjerenje i Imam nešto malo povjerenja) ima 63,3% građana. Onih koji misle suprotno je 33,7%, dok 3,0% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

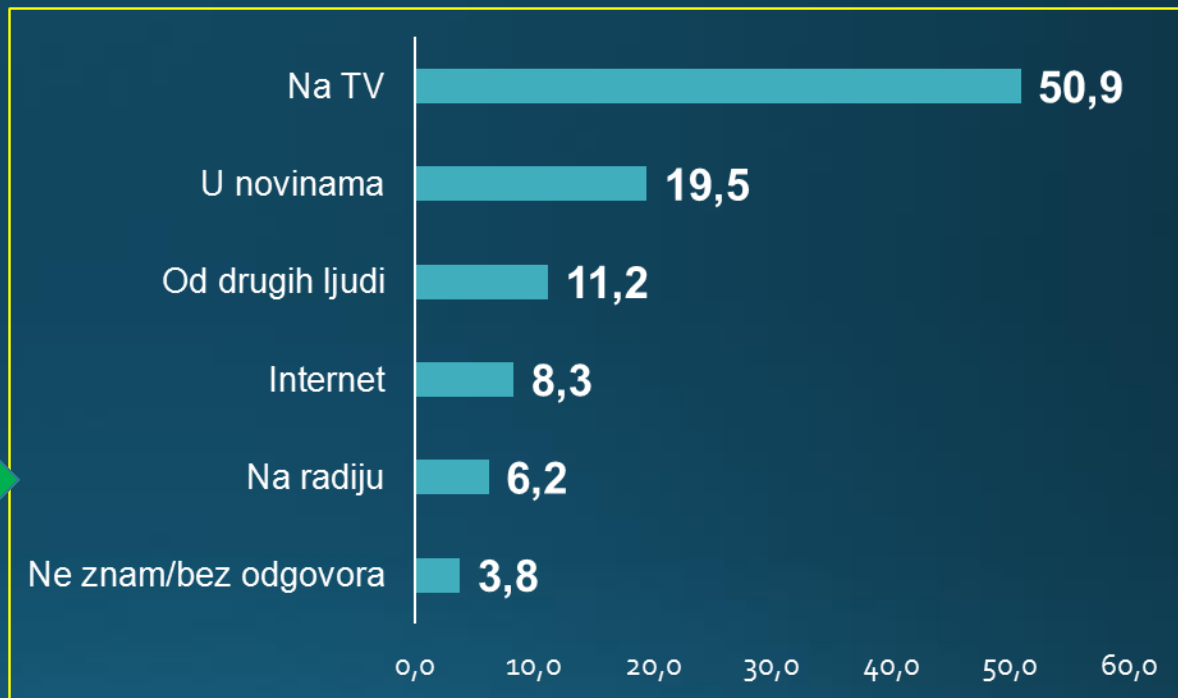
Među ispitanicima koji nemaju povjerenje u rad UAI u borbi protiv korupcije najzastupljeniji su:

- Muškarci;
- Ispitanici starosti od 45 do 54 godine;
- Ispitanici sa srednjim stepenom obrazovanja;
- Nezaposleni.

Da li ste čuli da će od januara 2016. godine početi da radi Agencija za sprječavanje korupcije?

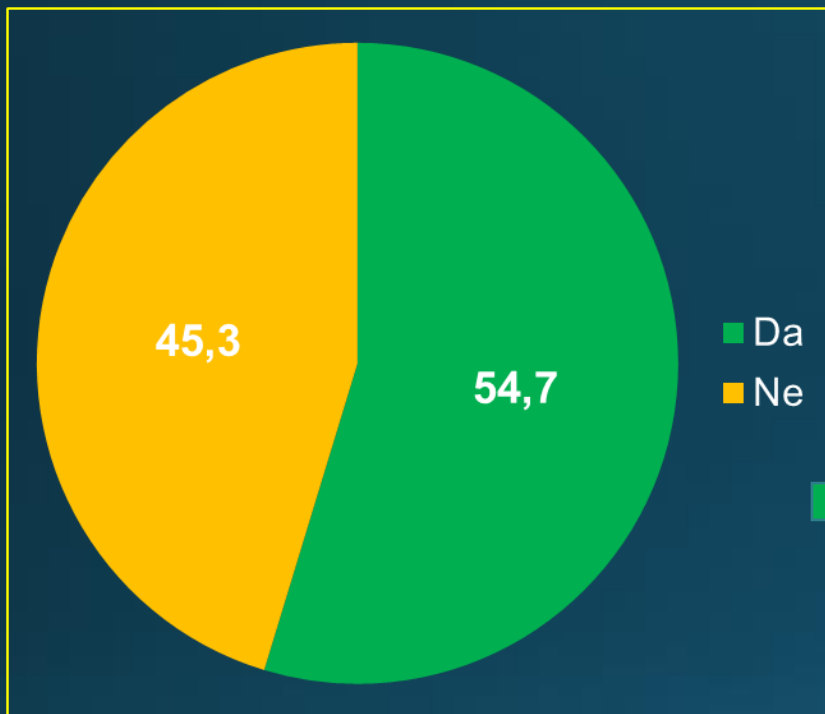

Gdje ste prvi put čuli za Agenciju za sprečavanje korupcije?

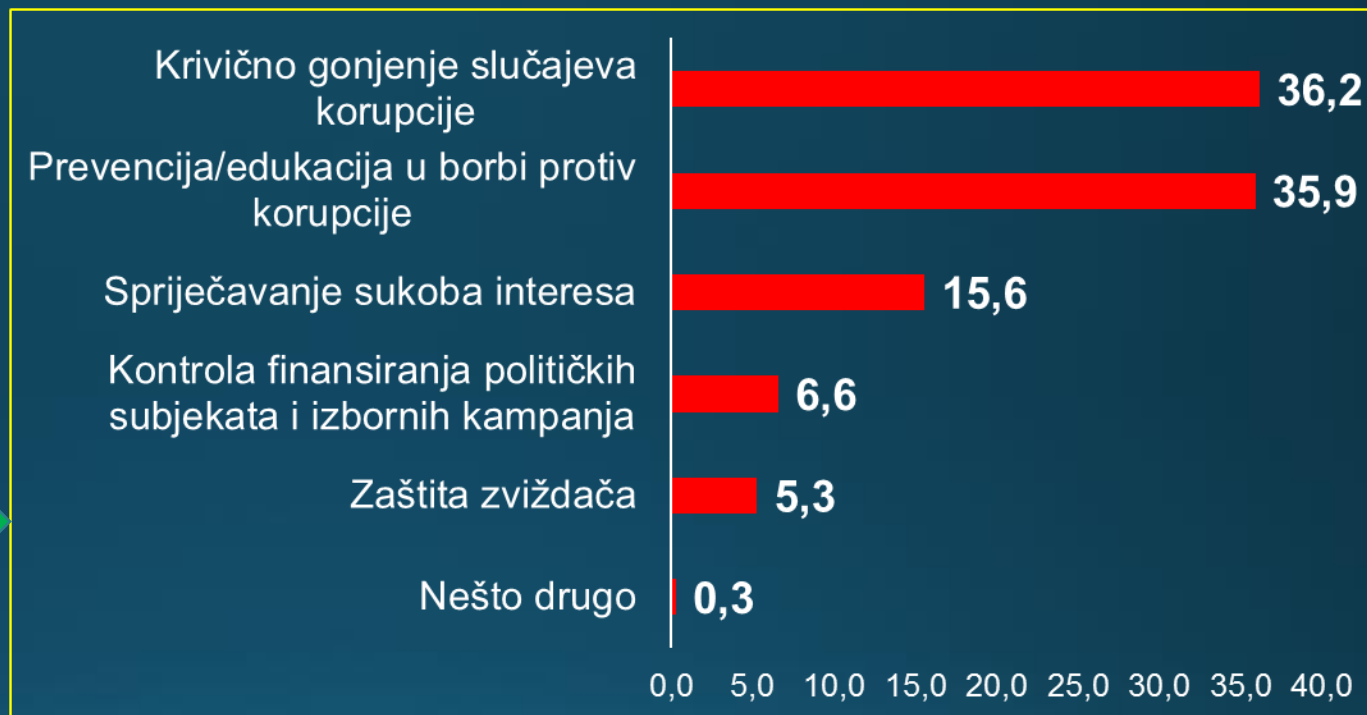

Nešto više od trećine građana upoznato je da će od januara 2016. godine početi da radi Agencija za sprječavanje korupcije. Građani koji su čuli za početak rada Agencije, kao izvor informisanosti, u najvećem procentu navode TV (50,9%), zatim novine (19,5%), te komunikaciju sa drugim ljudima (11,2%).

Da li znate čime će se baviti Agencija?

Navedite šta će biti aktivnosti Agencije:

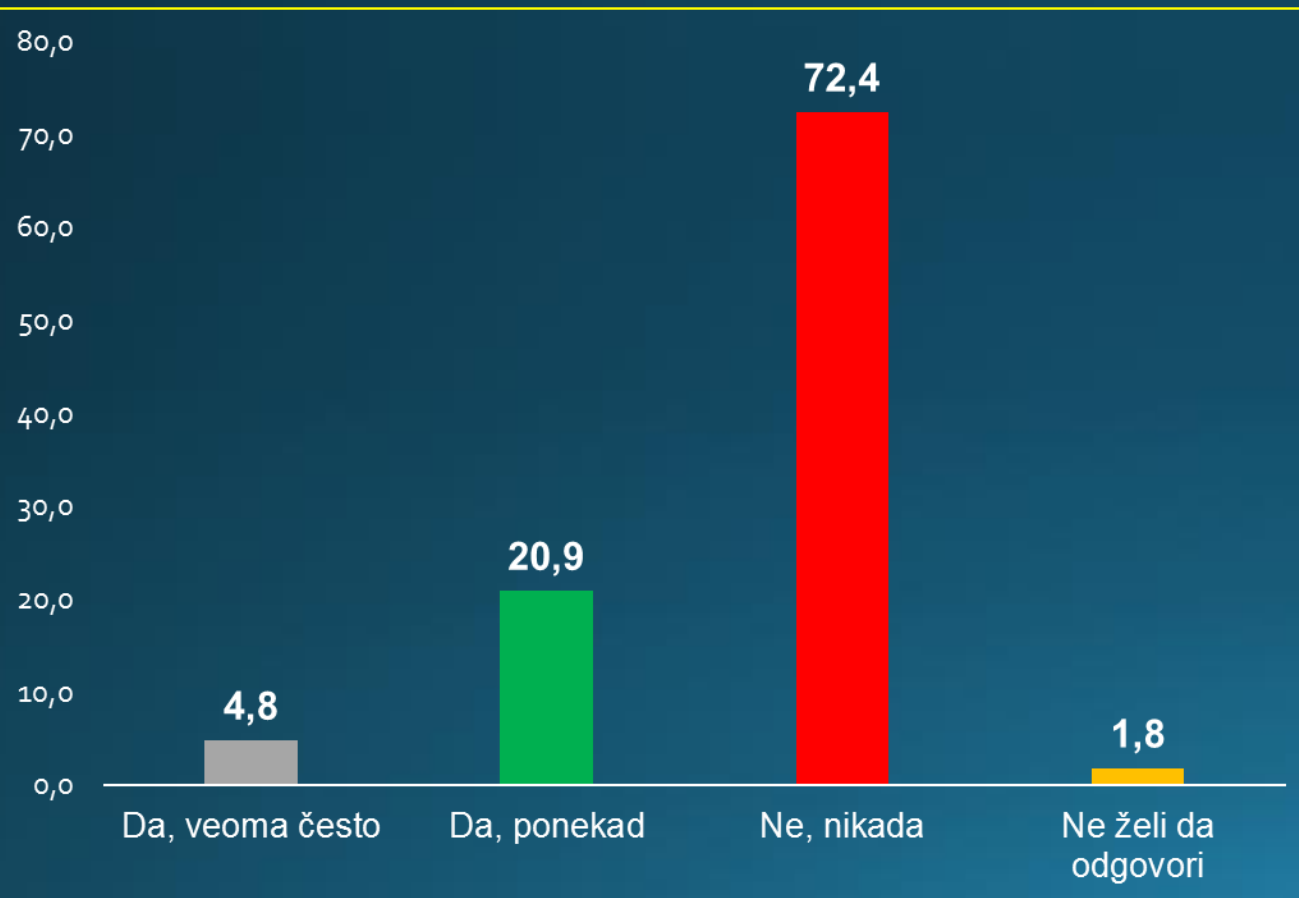
Od onih koji su čuli za Agenciju, njih 54,7% je odgovorilo da zna čime će se ovaj organ baviti, dok je 45,3% odgovorilo negativno.

Od onih koji su odgovorili da znaju čime će se Agencija baviti, gotovo identičan procenat ispitanika je kao aktivnost Agencije navelo „Krivično gonjenje slučajeva korupcije“ i „Prevenција/edukacija u borbi protiv korupcije“, a zatim „Sprječavanje sukoba interesa“.

II. SVIJEST I ZNANJE JAVNOSTI O KORUPCIJI

LIČNA ISKUSTVA SA KORUPCIJOM

Da li ste nekada prilikom ostvarivanja svojih prava kod državnih ili organa lokalne samouprave bili uslovljeni od bilo kog službenika zahtjevom za davanjem poklona/novca?

Najveći procenat ispitanika (72,4%) je odgovorio da prilikom ostvarivanja svojih prava kod državnih organa ili organa lokalne samouprave nije bilo uslovljeno zahtjevom za davanjem poklona ili novca od strane bilo kog službenika.

Svaki peti ispitanik je odgovorio da je ponekad bio uslovljen, dok je 4,8% ispitanika kazalo da su često bili uslovljeni davanjem poklona ili novca kako bi ostvarili svoja prava kod državnih, odnosno organa lokalne samouprave.

Oni kojima je, po njihovom iskazu, tražen mito su:

- Ispitanici muškog pola;
- Starosti od 45 do 54 godine;
- Oni koji imaju završenu višu školu;
- Ispitanici koji imaju sopstveni biznis.

LIČNA ISKUSTVA SA KORUPCIJOM

Da li ste Vi nekada ponudili neku vrstu poklona/novca kako biste ostvarili pravo koje Vam po zakonu pripada (skratili određene procedure ili ubrzali postupke na koje se inače čeka ili obezbijedili bolji kvalitet tražene usluge)?

Najveći broj građana (73,1%) je izjavio da nikada nije ponudilo neku vrstu poklona ili novca kako bi ostvarili svoja zakonska prava.

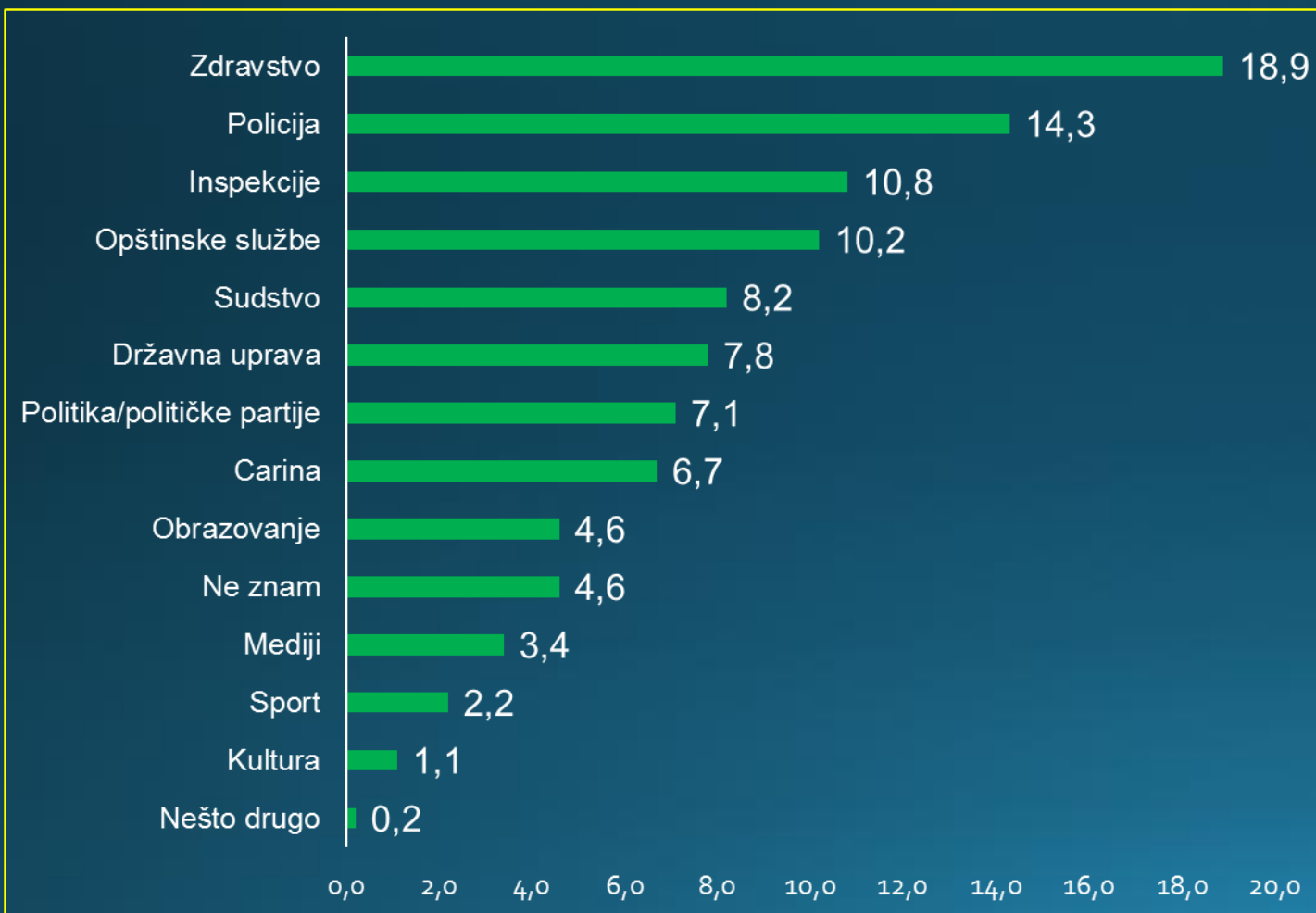
Skoro svaki peti ispitanik je odgovorio suprotno, dok 1,5% anketiranih nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Među ispitanicima koji su nudili mito najzastupljeniji su:

- Ispitanici muškog pola;
- Starosti od 35 do 44 godine;
- Sa završenom višom školom;
- Koji imaju sopstveni biznis.

PRISUSTVO KORUPCIJE

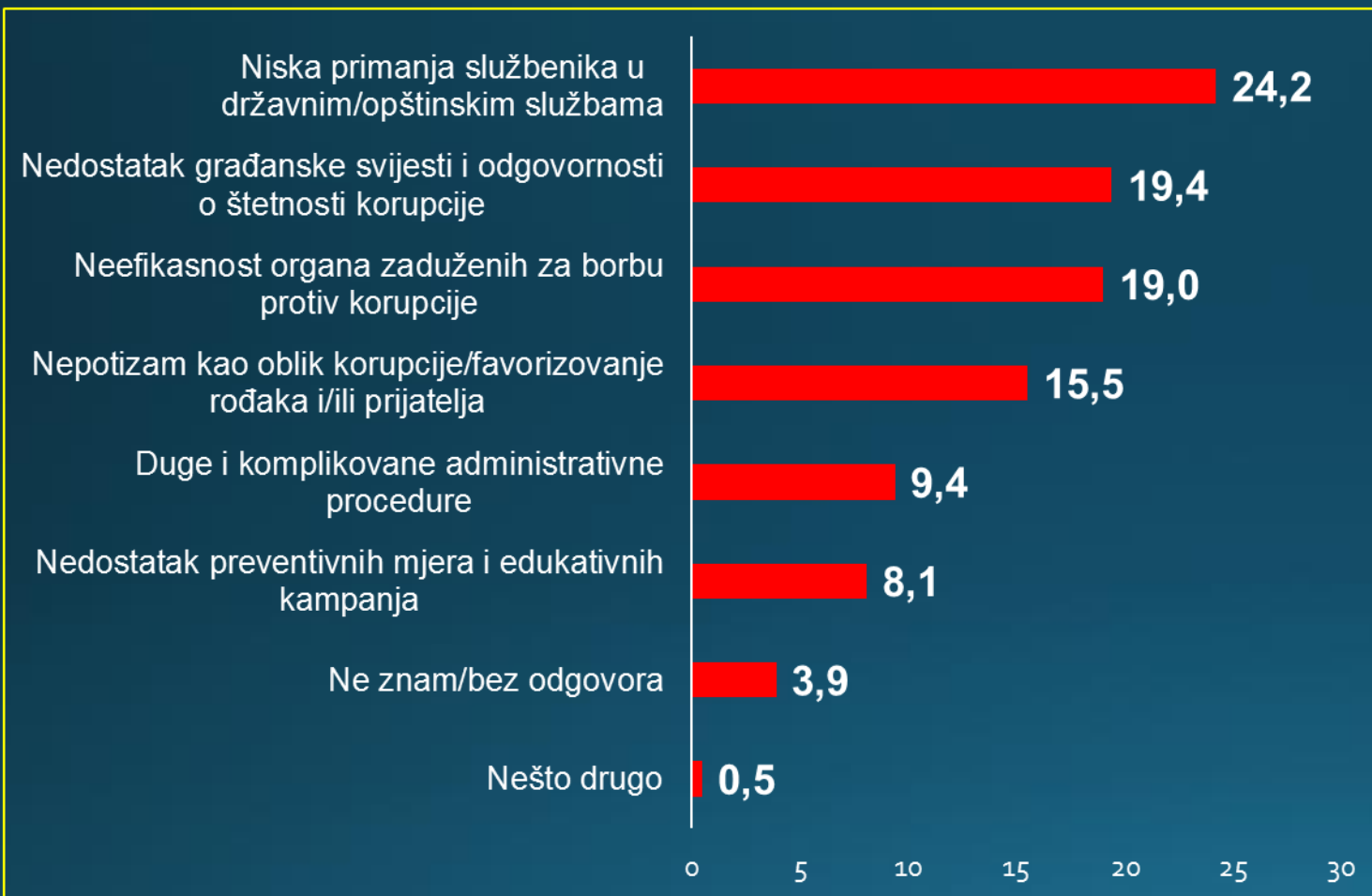
U kojim oblastima/institucijama je korupcija najzastupljenija?

Da je korupcija prisutna u zdravstvu smatra najveći broj ispitanika (18,9%), na drugom mjestu se nalazi policija sa 14,3%, dok se na trećem mjestu nalaze inspekcije službe (10,8%).

Prema mišljenju građana korupcija je najmanje zastupljena u kulturi, sportu i medijima.

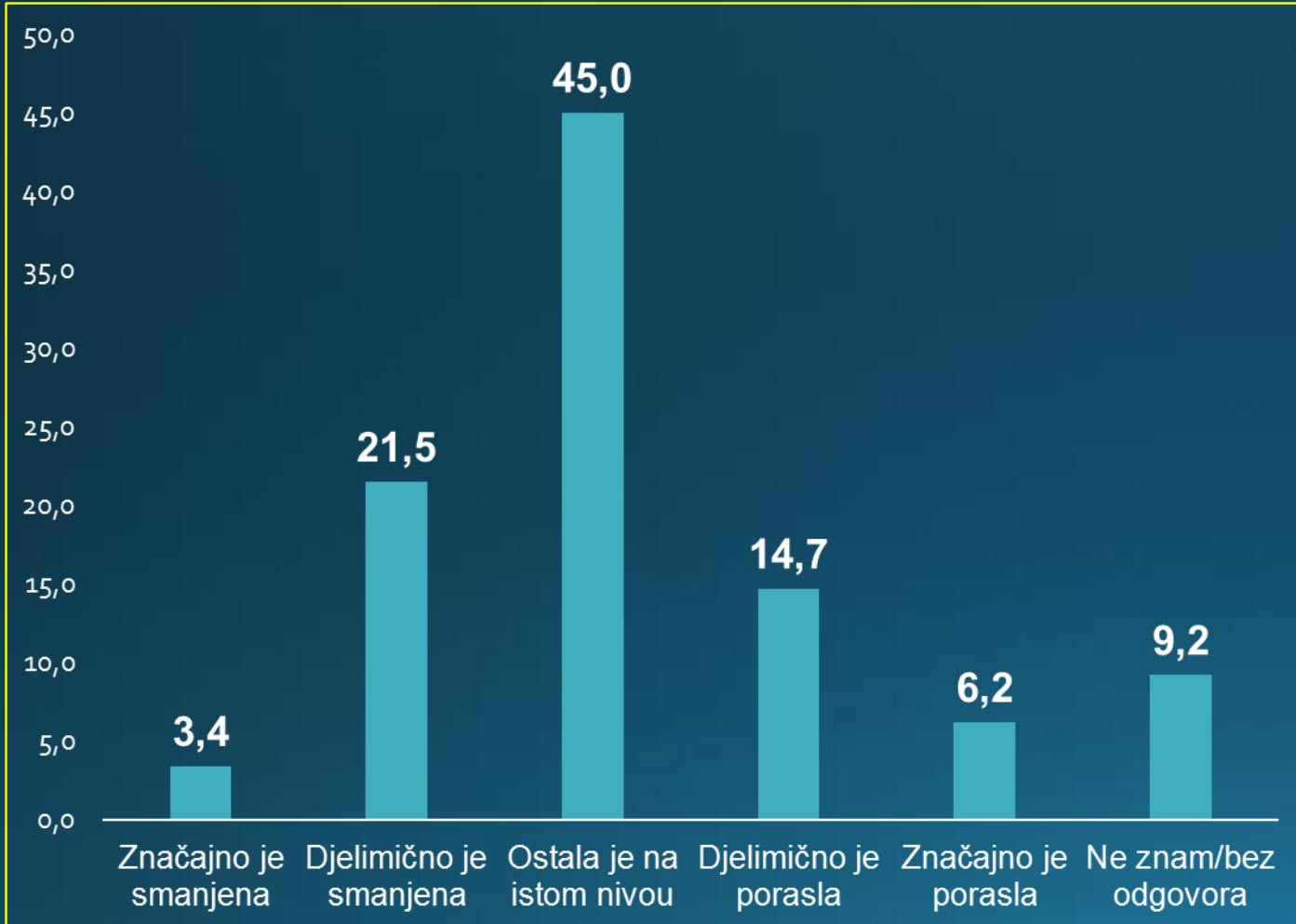
Koji su osnovni uzroci pojave/prisutnosti korupcije u Crnoj Gori?

Kao osnovne uzroke za pojavu/prisutnost korupcije građani navode:

- Niska primanja službenika u državnim i opštinskim službama (24,2%);
- Nedostatak građanske svijesti i odgovornosti o štetnosti korupcije (19,4%) i
- Neefikasnost organa zaduženih za borbu protiv korupcije (19%).

Ukupno uzevši, kakvo je Vaše mišljenje o prisutnosti korupcije u Crnoj Gori danas u poređenju sa tim kakvo je stanje bilo prije godinu dana?

Najveći broj ispitanika (45%) smatra da je nivo korupcije isti kao i prethodne godine.

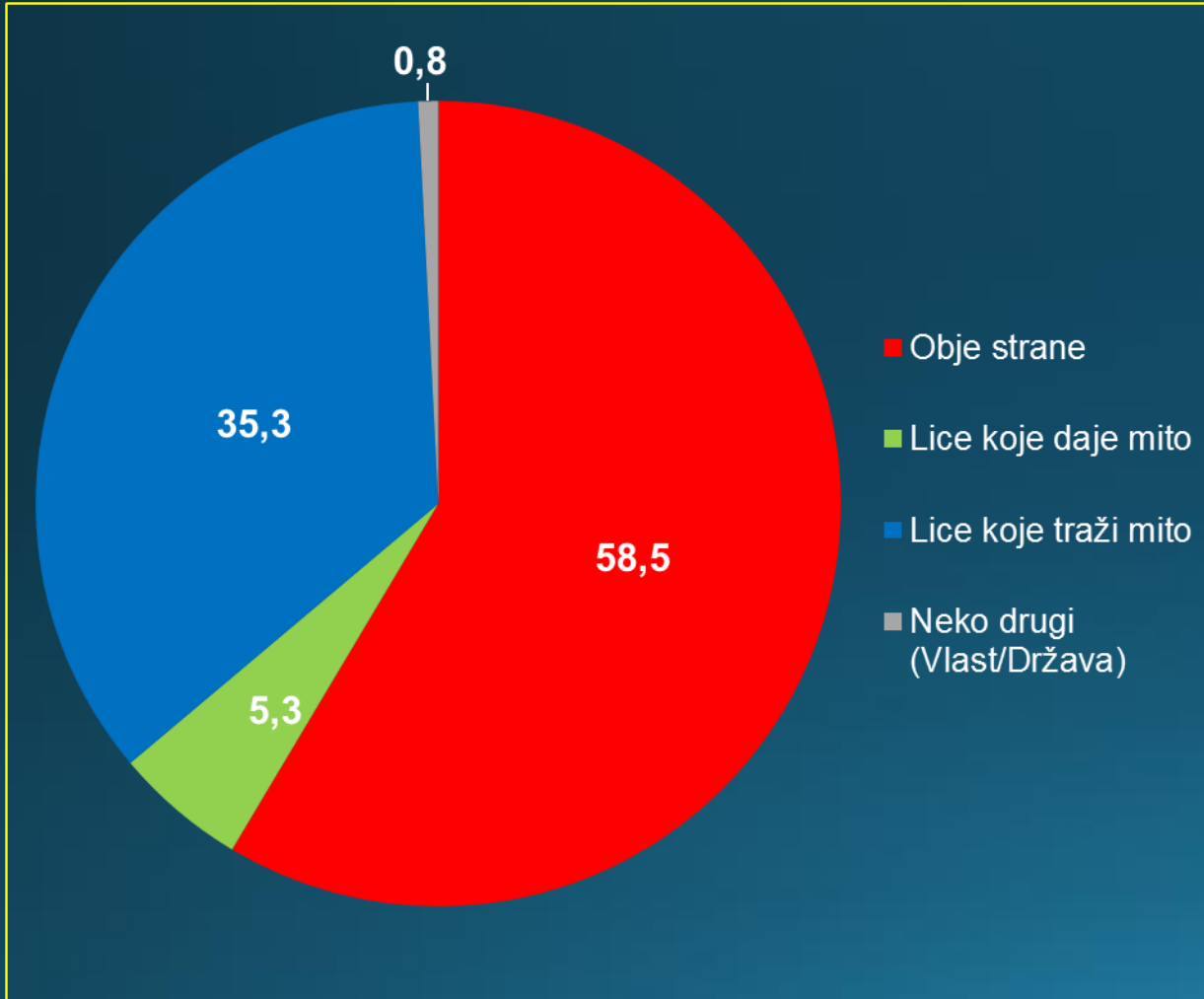
Da se prisutnost korupcije povećala u crnogorskom društvu mišljenja je 20,9% ispitanika (što predstavlja pad od skoro 10% u odnosu na istraživanje iz 2014.godine), dok 24,9% građana smatra da je nivo korupcije manji u odnosu na prethodnu godinu (rast od skoro 10% u odnosu na prošlogodišnje istraživanje).

Među ispitanicima koji ocjenjuju da je korupcija porasla u posljednjih godinu dana najbrojniji su:

- Muškarci;
- Anketirani starosti od 45 do 54 godine;
- Ispitanici sa završenom srednjom i višom školom;
- Nezaposlena lica.

INFORMISANOST O KORUPCIJI

Ko je krivično odgovoran za krivična djela primanje/davanje mita?

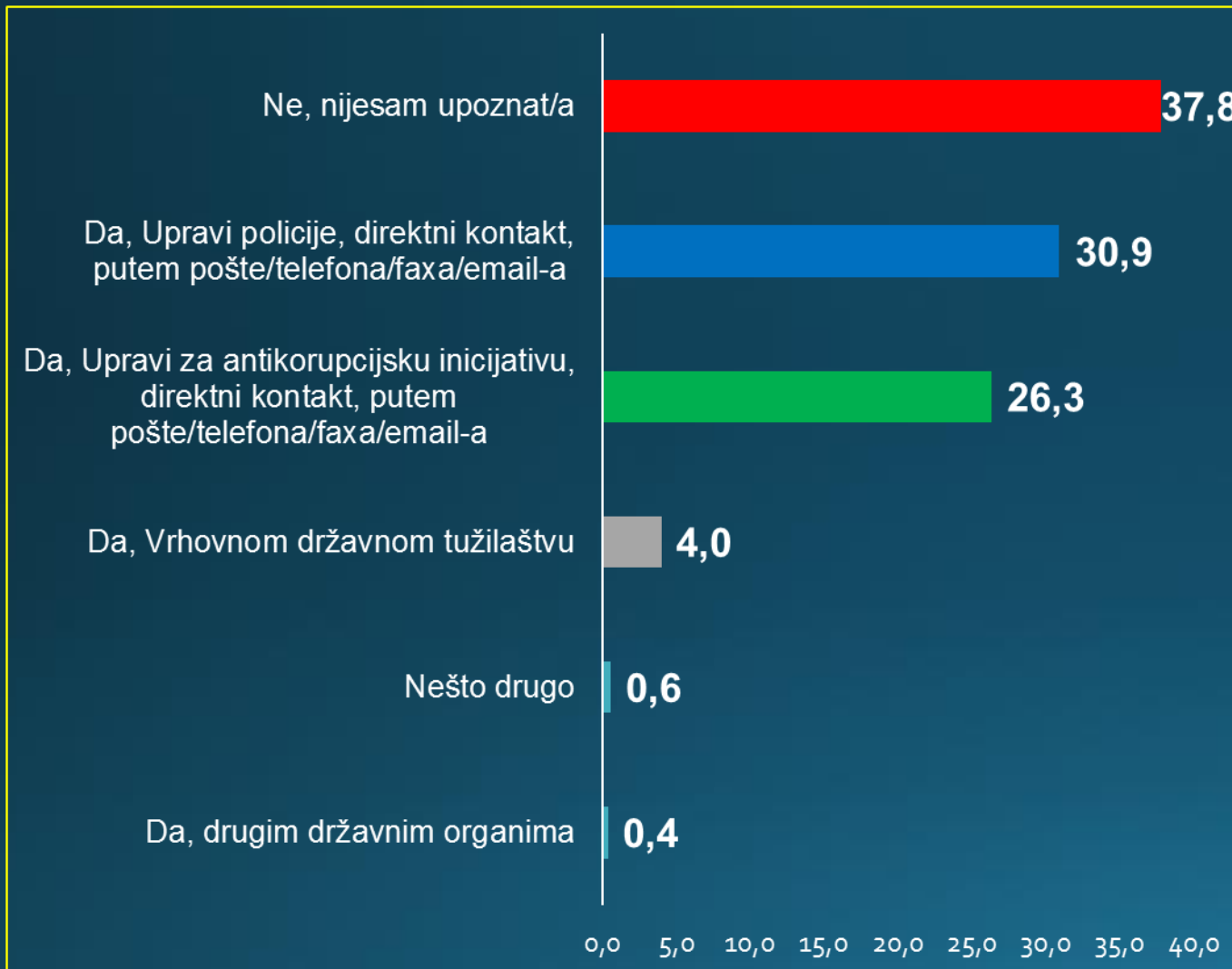

Da su obje strane odgovorne za krivična djela primanja, odnosno davanja mita smatra 58,5% građana, dok je 35,3% ispitanika mišljenja da je krivično odgovorno ono lice koje traži mito.

Struktura ispitanika koja je odgovorila da je za primanje/davanje mita krivično odgovorno samo ono lice koje traži mito je sljedeća:

- Podjedanko ispitanici oba pola;
- Ispitanici stariji od 64 godine;
- Sa nezavršenom, ili završenom osnovnom školom;
- Ispitanici koji vode sopstveni biznis.

Da li ste upoznati na koje sve načine možete prijaviti korupciju?

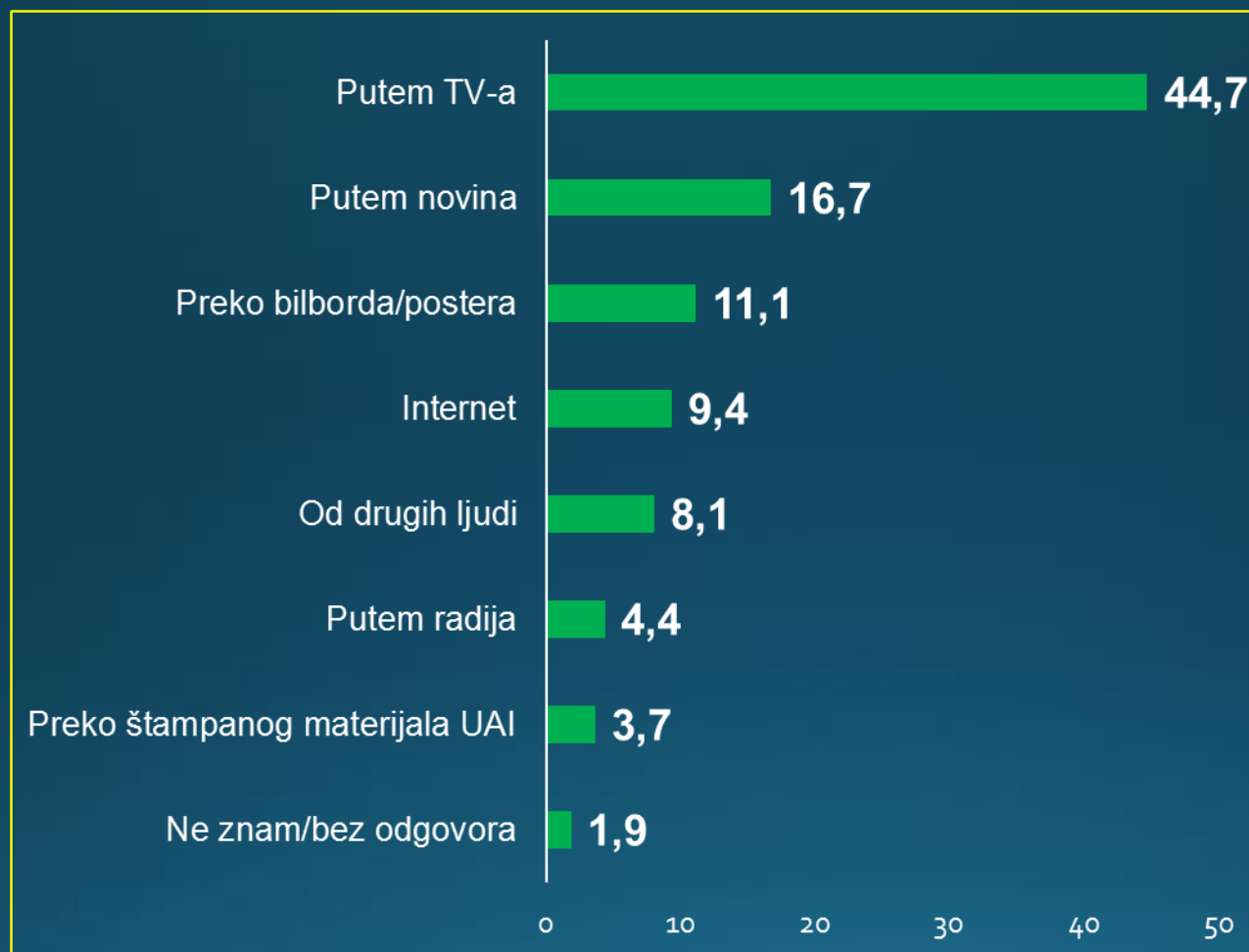
Za razliku od prošlogodišnjeg istraživanja, kada blizu polovine anketiranih građana (49,0%) nije bilo upoznato sa načinom na koji mogu prijaviti korupciju, rezultati ovog istraživanja pokazuju da je sada taj procenat značajno manji i iznosi 37,8%.

Da je Uprava policije organ kome se može prijaviti korupcija smatra 30,9% građana. Nešto više od ¼ ispitanika smatra da je UAI organ kojem se može prijaviti korupcija.

Ko su ispitanici koji nijesu upoznati sa načinom prijave korupcije? To su:

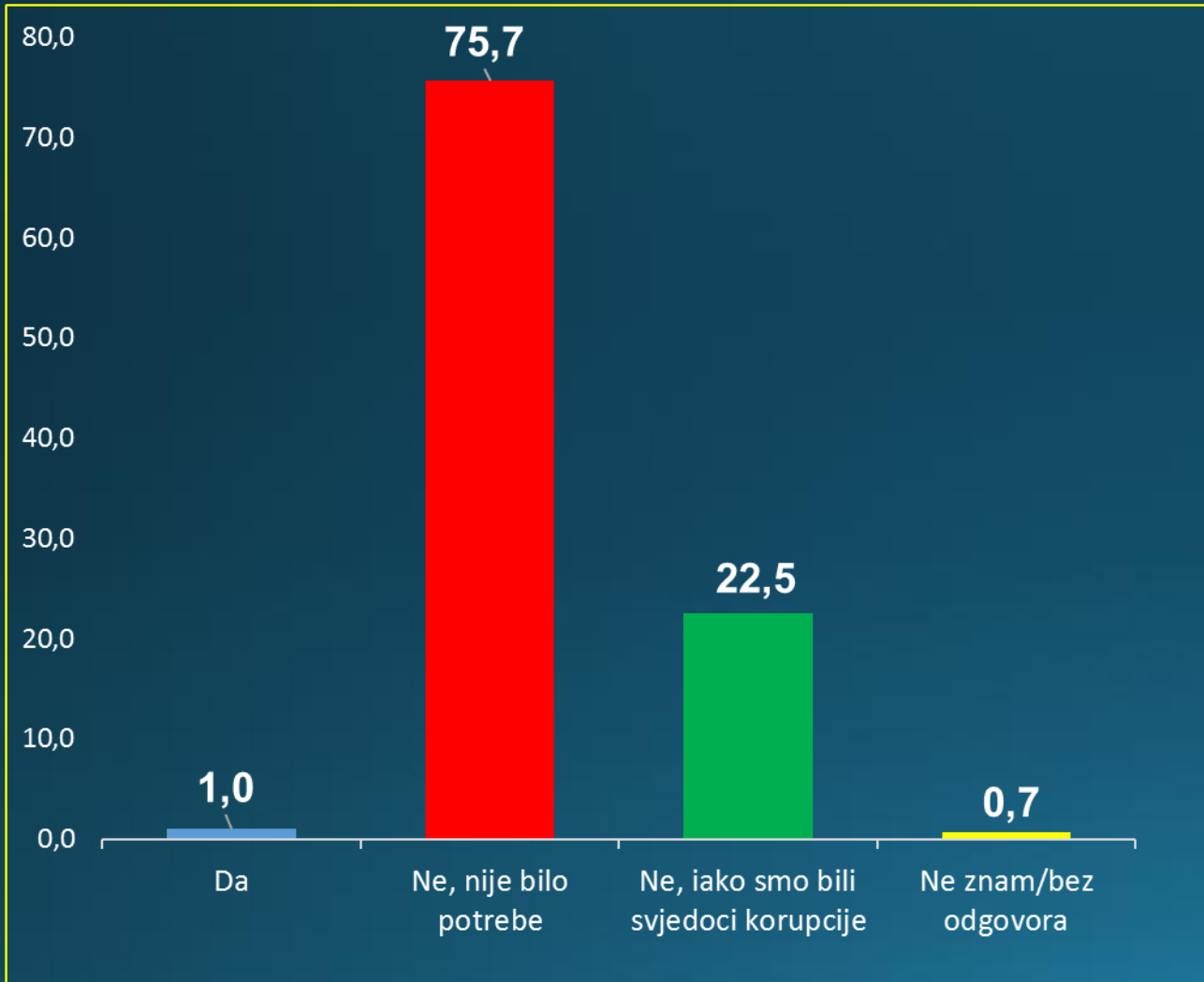
- Ispitanici ženskog pola;
- Anketirani starosti od 18 do 24 godine i stariji od 64 godine;
- Ispitanici sa završenim osnovnim i srednjim obrazovanjem;
- Nezaposleni i studenti.

Kako ste se informisali o ovim načinima prijave korupcije?

Građani se o načinima prijave korupcije najviše informišu putem TV-a (44,7%), novina (16,7%), te bilborda (11,1%).

Da li ste u posljednjih 12 mjeseci Vi ili neko od članova Vašeg domaćinstva koristili neki od navedenih načina za prijavu korupcije?

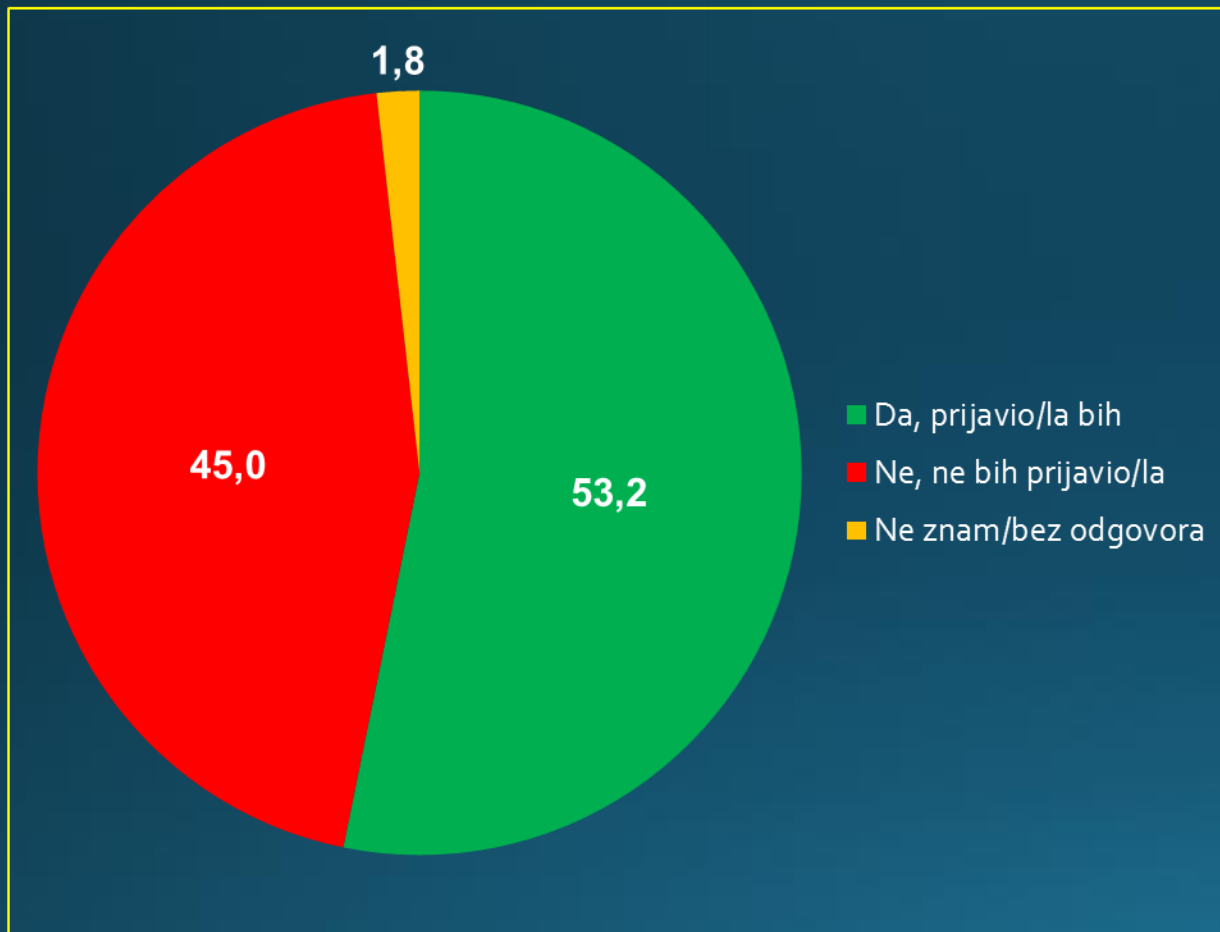
Najveći procenat ispitanika (75,7%) nije prijavio, u posljednjih 12 mjeseci, korupciju jer za tim nije bilo potrebe.

Ispitanici, u 22,5% slučajeva nijesu prijavili korupciju iako su bili svjedoci ovog krivičnog djela. Svega 1% odgovorilo je da je prijavilo korupciju, dok 0,7% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Oni koji nijesu prijavili korupciju, a bili su svjedoci, su:

- Ispitanici muškog pola;
- Anketirani starosti od 45 do 54 godine;
- Ispitanici sa višim obrazovanjem;
- Oni koji vode sopostveni biznis i nezaposleni.

**Da li biste, u slučaju da dođete do informacije/a o korupciji,
iz ličnog i/ili tuđeg iskustva, prijavili taj slučaj?**

Najveći procenat ispitanika (53,2%) prijavio bi slučaj korupcije. S druge strane 45% građana ne bi prijavilo korupciju, dok 1,8% ispitanika nije željelo da odgovori na ovo pitanje.

Ko su oni koji ne bi prijavili informacije o korupciji?

To su:

- Podjednako muškarci i žene;
- Anketirani od 35 do 44 godine starosti;
- Sa osnovnim i srednjim stepenom obrazovanja;
- Privatni preduzetnici, kao i oni koji su zaposleni u privatnom sektoru.

U slučaju da se odlučite da prijavite korupciju, kome biste se obratili, odnosno u koga biste imali najviše povjerenja?

U slučaju da se odluče da prijave korupciju građani bi se u najvećem procentu (28,7%) obratili Upravi policije. Neznatno manji procenat (25,6%) bi se obratio UAI, dok se na trećem mjestu, po povjerenju građana o ovom pitanju, nalaze mediji (15,1%).

Oni koji bi nadprosječno (25,6%) korupciji prijavili UAI su:

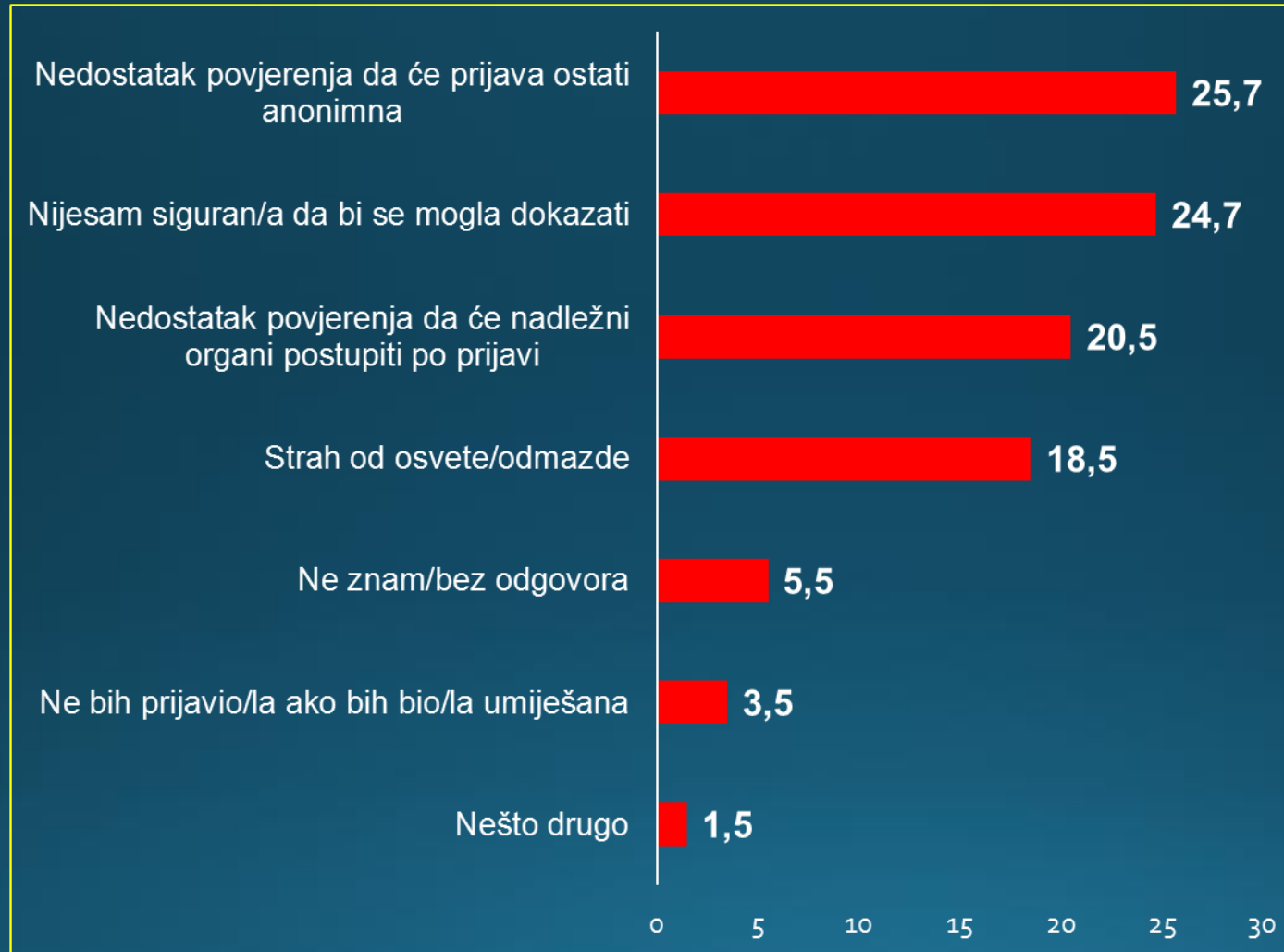
- Žene;
- Ispitanici starosti od 35 do 44 godine;
- Anketirani sa završenim fakultetom;
- Lica zaposlena u državnim organima/kompanijama, kao i oni koji vode sopstveni biznis.

Na koji način biste prijavili korupciju?

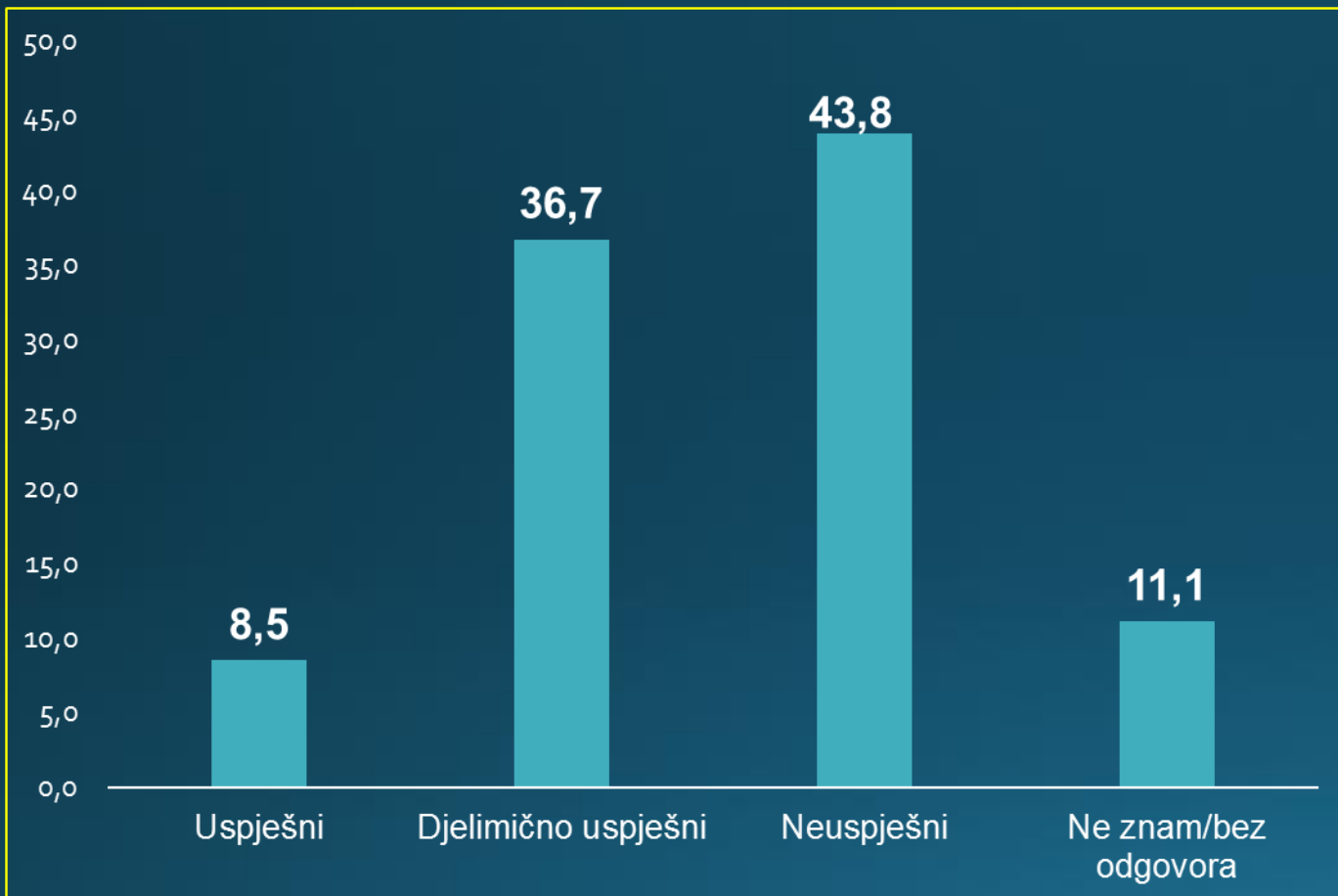
Građani bi u 37,7% slučajeva korupciju prijavili putem telefona, neposrednim kontaktom sa nadležnim institucijama (28,2%), dok bi 16,0% ispitanika kao način prijave korupcije koristili kutiju za žalbe.

RAZLOZI ZBOG KOJIH GRAĐANI NE BI PRIJAVILI KORUPCIJU:

Kao glavne razloge zbog kojeg ne bi prijavili korupciju građani navode nepovjerenje da će prijava ostati anonimna (25,7%) i mogućnost da se korupcija ne bi mogla dokazati (24,7%), te nepovjerenje u nadležne institucije (20,5%).

Molimo Vas ocijenite koliko su dosadašnji naponi nadležnih institucija u borbi protiv korupcije bili uspješni?

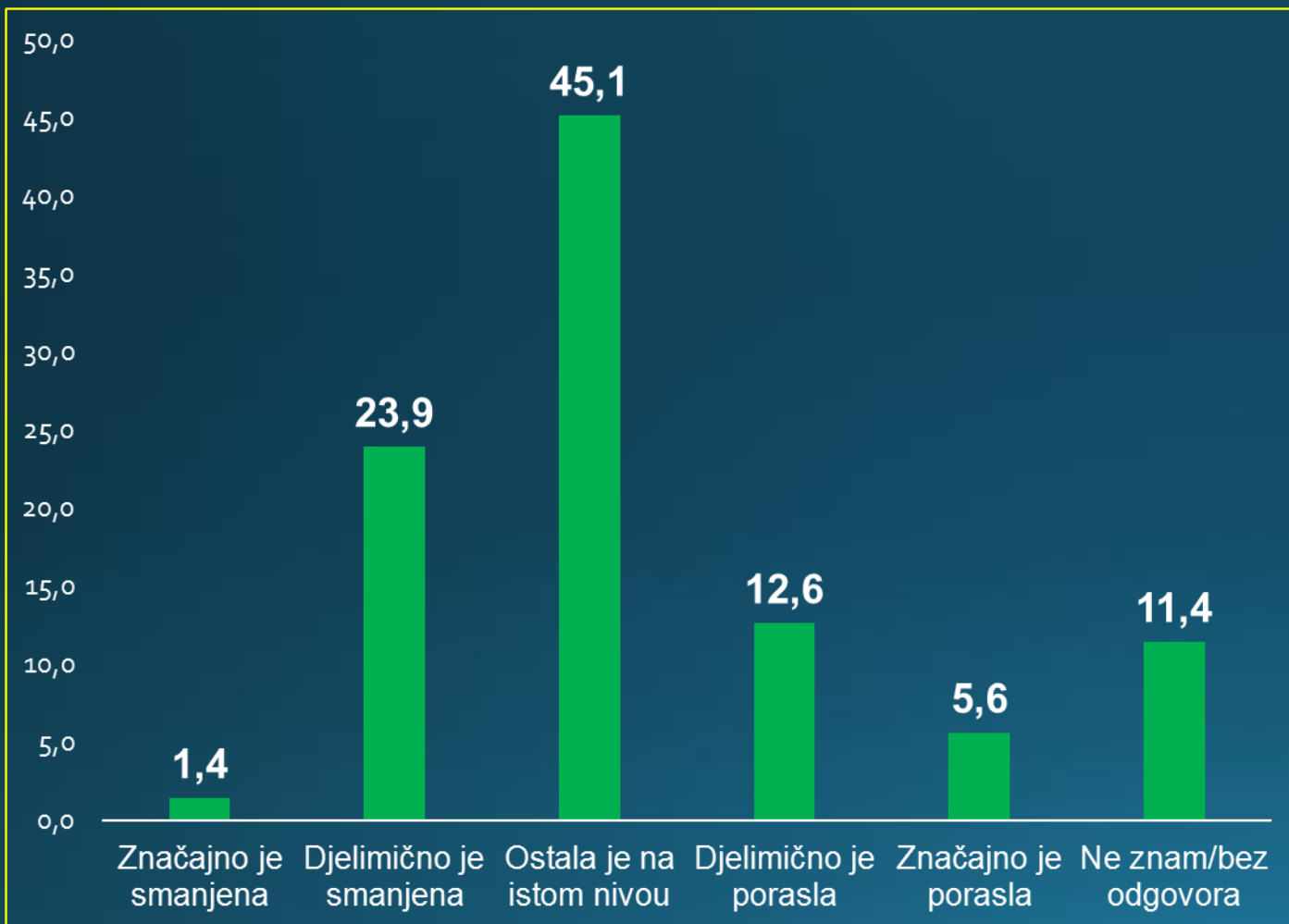

Da su naponi nadležnih institucija u borbi protiv korupcije bili uspješni smatra 45,2% građana, dok 43,8% je suprotnog mišljenja.

Oni koji smatraju da su nadležni organi bili neuspješni su:

- Ispitanici muškog pola;
- Anketirani starosti od 45 do 54 godine;
- Građani sa završenom srednjom i višom školom;
- Ispitanici koji imaju sopstveni biznis i nezaposlena lica.

Ukupno uzevši, kakvo je Vaše mišljenje o prisutnosti korupcije u državnoj upravi danas u poređenju sa tim kakvo je stanje bilo prije godinu dana?

Najveći broj ispitanika (45,1%) smatra da je nivo korupcije u državnoj upravi isti kao i prethodne godine.

Da se prisutnost korupcije u državnoj upravi smanjila u odnosu na prošlu godinu mišljenja je 25,3% ispitanika, dok manje od petine građana (18,2%) smatra da je nivo korupcije veći u odnosu na prethodnu godinu.

Među ispitanicima koji ocjenjuju da je korupcija porasla u posljednjih godinu dana najbrojniji su:

- Muškarci;
- Anketirani starosti od 45 do 54 godine;
- Ispitanici sa završenom srednjom i višom školom;
- Nezaposlena lica.

Koja su Vaša očekivanja po pitanju poboljšanja trenutne situacije u vezi sa borbom protiv korupcije u Crnoj Gori?

Kada su u pitanju očekivanja građana po pitanju poboljšanja trenutne situacije u vezi sa borbom protiv korupcije u Crnoj Gori, građani najviše očekuju:

- Povećanje broja pravosnažnih presuda (21,1%);
- Rad na povećanju svijesti javnosti o ovom problemu (18,7%), te
- Veći broj prijavljenih slučajeva (17,4%) i efikasno oduzimanje nezakonito stečene imovine (17,1%)

PREPORUKE

- Potrebno je raditi na upoznavanju građana sa formiranjem Agencije za sprječavanje korupcije i njenim budućim nadležnostima i aktivnostima.
- Informisanje građana treba realizovati što je moguće više putem TV-a, ali i bilborda i flajera koji su se pokazali kao dobri kanali informisanosti kada su u pitanju kampanje.
- Potrebno je nastaviti sa: podizanjem nivoa svijesti građana o značaju njihovog aktivnog učešća u prijavljivanju korupcije, podizanjem povjerenja u državne institucije i uvjeravanja građana da će njihova prijava, ukoliko oni žele, ostati anonimna.
- Povećati aktivnosti na edukaciji građana o mogućnostima prijavljivanja korupcije.
- Neophodno je bolje informisati građane o načinima na koje mogu prijaviti korupciju. Kampanju posebno usmjeriti na populaciju do 24 godine.
- Iako je dosta urađeno na povećanju povjerenja u državne institucije, povećanje broja pravosnažnih presuda od strane nadležnih institucija, veći broj prijavljenih slučajeva, kao i podizanje nivoa svijesti o problemu korupcije treba da budu prioriteta.